

İnceleme Makalesi • Review Article

Population Assessment of Bolu Province According to the 1927 Census

1927 Nüfus Sayımına Göre Bolu Vilayetinin Nüfus Değerlendirmesi

Arzu BALIKÇI¹

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 11 December 2024

Received in revised: 16 December 2024

Accepted: 24 December 2024

Keywords:

1927

Population

Bolu

Demography

ABSTRACT

According to the 1927 census, the population structure of Bolu Province provides an important source for understanding the socio-economic and cultural landscape of the period. With a total population of 217,597, Bolu has a higher number of women than men. The majority of the population resides in rural areas, with the urban population constituting only 24.22%, while the rural population makes up a significant 75.78%. In terms of language, the majority of the people in Bolu speak Turkish, while 5.54% speak Circassian. This indicates that Bolu's ethnic composition is heavily influenced by Circassian immigrants. Religiously, the majority of the population follows Islam, with other religious affiliations being a very small minority. Economically, agriculture (agricultural activities) plays the central role; 74.53% of men and 96.17% of women work in agriculture. The industrial and commercial sectors are quite underdeveloped. These data reveal that Bolu has a rural structure, an agriculture-based economy, and a predominantly homogeneous ethnic population. The 1927 census reflects the general demographic structure of Turkey at the time, laying the foundation for future development plans.

MAKALE BİLGİSİ

Makale geçmişi:

Başvuru tarihi: 11 Aralık 2024

Revizyon tarihi: 16 Aralık 2024

Kabul tarihi: 24 Aralık 2024

Anahtar Kelimeler:

1927

Nüfus

Bolu

Demografi

ÖZ

1927 nüfus sayımına göre Bolu Vilayetinin nüfus yapısı, dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısını anlamada önemli bir kaynak sunmaktadır. Toplamda 217.597 kişilik nüfusa sahip olan Bolu'da, kadınların erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir. Nüfusun büyük çoğunluğu kırsal alanlarda yaşamaktadır; kent nüfusu sadece %24,22 oranında kalırken, kırsal nüfus %75,78 ile oldukça yüksek bir oranı temsil etmektedir. Dil açısından, Bolu'da halkın büyük kısmı Türkçe konuşmakta olup, %5,54'ü ise Çerkezce konuşmaktadır. Bu durum, Bolu'nun etnik yapısının Çerkez göçmenleri yoğun bir şekilde barındırdığını göstermektedir. Dini yapı açısından ise, nüfusun büyük kısmı İslam'a mensuptur, diğer dini inançlar ise çok küçük bir oranda yer almaktadır. Ekonomik olarak, Bolu'da tarım (zirai faaliyetler) başta gelmektedir; erkeklerin %74,53'ü, kadınların ise %96,17'si tarımda çalışmaktadır. Sanayi ve ticaret sektörü oldukça geri plandadır. Bu veriler, Bolu'nun kırsal bir yapıya sahip, tarıma dayalı ekonomisi olan ve etnik olarak homojen bir nüfusa sahip olduğunu ortaya koymaktadır. 1927 sayımı, dönemin Türkiye'sinin genel demografik yapısını yansıtarak, gelecekteki kalkınma planlarına temel teşkil etmiştir.

Nüfus, ülkelerin önemli kaynaklarından birini olup eğitimden sağlığa, ekonomiden askeriye kadar hayatın her alanındaki faaliyetlerin temelini oluşturmaktadır. Bir devletin geleceğe dönük kalkınma planları yapabilmesi ve toplumun gelişme potansiyelinin ortaya çıkarılması ancak nüfusun nicelik ve niteliğinin bilinmesiyle mümkündür (Topçu ve Ural, 2017: 387). Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalan veriler ise mevcut nüfusun değişmesi nedeniyle işlevsiz hale gelmiştir. Belirsizlikler ve yetersizlikler sebebiyle Cumhuriyet'in ilk yıllarında modern tekniklerle yapılması amaçlanan ilk nüfus sayımı için çalışmalar başlatılmıştır. Bu doğrultuda 3 Mayıs 1926 tarihinde

¹ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, arzu.balikci@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7945-1478.

İstatistik Umum Müdürlüğü kurulmuştur. Kurumun başına Uluslararası İstatistik Enstitüsü üyesi Belçikalı Uzman Camille Jacquart getirilmiştir (Irmak, 2024: 359).²

Cumhuriyetin ilanıyla Türkiye yakaladığı barış ortamından hareketle nüfusunun miktarı ve niteliğini ortaya çıkarmak için sayımlara önem verdi. İlk nüfus sayımı 1927, ikincisi ise 1935 yılında yapıldı. 1990 yılına kadar her beş yılda bir düzenli olarak gerçekleştirilen nüfus sayımları bu tarihten itibaren on yılda bir yapılmaya başlandı (Topçu ve Ural, 2017: 387).³ Nüfus, bir ülkenin en önemli kaynaklarından biri olarak, eğitimden sağlığa, ekonomiden savunmaya kadar birçok alanda belirleyici bir rol oynar. Bir devletin kalkınma hedeflerini planlayabilmesi ve toplumun gelişim potansiyelini değerlendirebilmesi, ancak nüfusun sayısal büyüklüğü ve niteliksel yapısının bilinmesiyle mümkündür. Osmanlı İmparatorluğu'ndan miras kalan nüfus kayıtları, Cumhuriyet döneminde değişen nüfus yapısı nedeniyle geçerliliğini yitirmiştir. Bu nedenle, Cumhuriyet'in ilk yıllarında modern yöntemlerle kapsamlı nüfus sayımları yapılması planlanmıştır.⁴

Nüfus sayımının sonucu 13.648.270 olarak kayda geçirilmiştir. Çıkan sonucu Türkler sevinçle karşılamıştır. Bu sayımın detaylarına baktığımız zaman nüfusun yüzde %76'sının kırsalda yaşadığı görülmektedir. Aynı zamanda nüfusu 2000'den fazla olan yerler kent olarak kayda alınmış, daha az olanlar ise köy statüsüyle isimlendirilmişlerdir (Aydınlı ve Çiftçi, 2015: 193-200).

Tablo 1: Kır ve Kent Nüfusunun Dağılımı (1927-2000)

Sayım Yılı	Toplam	Kent Nüfusu	Yüzde	Kır Nüfusu	Yüzde
1927	13.648.270	3.305.879	24,22	10.342.391	75,78
1935	16.158.018	3.802.642	23,53	12.355.376	76,47
1940	17.820.950	4.346.249	24,39	13.474.701	75,61
1945	18.790.174	4.687.102	24,94	14.103.072	75,06
1950	20.947.188	5.244.337	25,04	15.702.851	74,96
1955	24.064.763	6.927.343	28,79	17.137.420	71,21
1960	27.754.820	8.859.731	31,92	18.895.089	68,08
1965	31.391.421	10.805.817	34,42	20.585.604	65,58
1970	35.605.176	13.691.101	38,45	21.914.075	61,55
1975	40.347.719	16.869.068	41,81	23.478.651	58,19
1980	44.736.957	19.645.007	43,91	25.091.950	56,09
1985	50.664.458	26.865.757	53,03	23.798.701	46,97
1990	56.473.035	33.326.351	59,01	23.146.684	40,99
2000	67.803.927	44.006.274	64,90	23.797.653	35,10

(TÜİK 1927-2000 Genel Nüfus Sayımları)

Bu tablo, Türkiye'deki nüfusun yıllara göre kent ve kır bölgelerinde nasıl dağıldığını ve bu dağılımın oranlarını göstermektedir. Veriler, 1927'den 2000 yılına kadar nüfusun kırsaldan kente doğru sürekli bir kayma yaşadığını açıkça ortaya koymaktadır. Kentleşme oranı 1927'de %24,22 iken, 2000 yılına gelindiğinde bu oran %64,90'a yükselmiştir. Bu, Cumhuriyet döneminde hızlanan şehirleşme

² Detaylı bilgi için bk. Karpat, 2010: 2. Baskı.

³ Kent ve nüfus için bk., Özbay, 2015.

⁴ Detaylı bilgi için bk., Yüceuluğ, 1994: 8.

sürecini ve kırsaldan kente göçü açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanından itibaren yaşanan kentleşme sürecini açıkça göstermektedir. Sanayileşme, ekonomik modernleşme ve tarımsal verimlilikteki değişiklikler gibi faktörler, kırsal nüfusun kente göç etmesine neden olmuştur.⁵

Bolu Vilayeti nüfusu sayılırken vilayet genelinde kaza, nahiye ve köy merkezleri olmak üzere toplam 747 Mevaki’nin (Mevkilerin) ziyaret ile buralardaki nüfusun kayıt altına alındığı görülmektedir. Mevkilerden neyi kastedildiği Umumi Nüfus Tahriri Fasikül III’de açıklanmaktadır (Umumi Nüfus Tahriri Fasikül,1929: 4). 1927 yılında yapılan genel nüfus sayımında Türkiye genel nüfusu 13.648.270 kişi kişidir (Umumi Nüfus Tahriri Fasikül,1927: 8). Bu nüfusun 7.084.391 kişisini kadın, 6.563.879 unu erkekler oluşturmuştur. Oran itibarıyla %51,91 ini kadınlar, % 48,08 ini erkeklerden meydana gelmiştir. Ülke genelinde 520 bin kadın erkeklerden fazlaydı (Umumi Nüfus Tahriri Fasikül,1927: 18).⁶

Bolu Vilayeti’ne cinsiyet açısından bakıldığında 217.597 toplam nüfusun 118.484 ünü kadınların, 99.013 ünü de erkeklerin meydana getirdiği görülmektedir. Kadınların nüfusu erkeklere göre %20 civarında fazla gözükmektedir. Diğer bir ifade ile her 1.000 erkeğe 1.205 kadın nüfusu karşılık gelmekteydi (Umumi Nüfus Tahriri Fasikül,1927: 18). Ülke geneline baktığımızda çok az vilayette kadın nüfusu erkeklerden az idi. Az olan vilayetler 957 kişi ile Adana, 970 kişi ile Ankara, 829 kişi ile Bayazıt, 906 kişi ile Bitlis, 986 kişi ile Niğde gibi toplam 13 vilayette kadınların nüfusu azken, geriye kalan 50 vilayette ise kadınların nüfusu fazla idi. Bolu Vilayeti de kadınların erkeklerden fazla olduğu vilayetler arasında idi. Her bin erkeğe karşılık kadınların oranının en az düştüğü vilayet 829 kişi ile Bayazıt Vilayeti’dir. Kars Vilayeti’nde 882, Van’da 905, Bitlis’te 906, Hakkari’de 926 kadın düşmektedir. Kadınların en fazla olduğu vilayetlerin başında 1371 kadın ile Rize Vilayeti, 1264 kadın ile Kastamonu, 1240 kişi Ordu, 1226 kişi ile Çankırı, 1221 kişiyle Denizli, 1217 kişiyle Trabzon, 1210 kişiyle İçel ve 1205 kişi ile Bolu Vilayeti gelmekteydi (Umumi Nüfus Tahriri Fasikül,1927: 18).

Cumhuriyet’in ilk yıllarında Türkiye’deki kadın ve erkek nüfusunun vilayetler bazında dengeli dağılmadığını anlıyoruz. Çoğu vilayette (50 ilde) kadın nüfusu erkek nüfusundan daha fazla iken, 13 vilayette erkekler kadınlardan daha fazladır. Kadın nüfusunun erkeklere oranla en düşük olduğu vilayet Bayazıt’tır (her 1000 erkeğe 829 kadın). Öte yandan, kadın nüfusunun erkeklere göre en fazla olduğu vilayet ise Rize’dir (her 1000 erkeğe 1371 kadın). Ayrıca, Bolu’nun da kadın nüfusunun erkeklerden fazla olduğu vilayetlerden biri olduğu belirtilmiştir. Burada her 1000 erkeğe 1205 kadın düşmektedir. Bu veriler, o dönemdeki demografik yapının göçler, savaşlar ve askerlik gibi faktörlerden etkilendiğini ve farklı vilayetlerde nüfus dağılımının değişkenlik gösterdiğini ortaya koyuyor.

Tablo 2: 1927 Genel Nüfus Sayımına Göre Bolu Vilayetinin Yüzölçümü ve Yoğunluğu

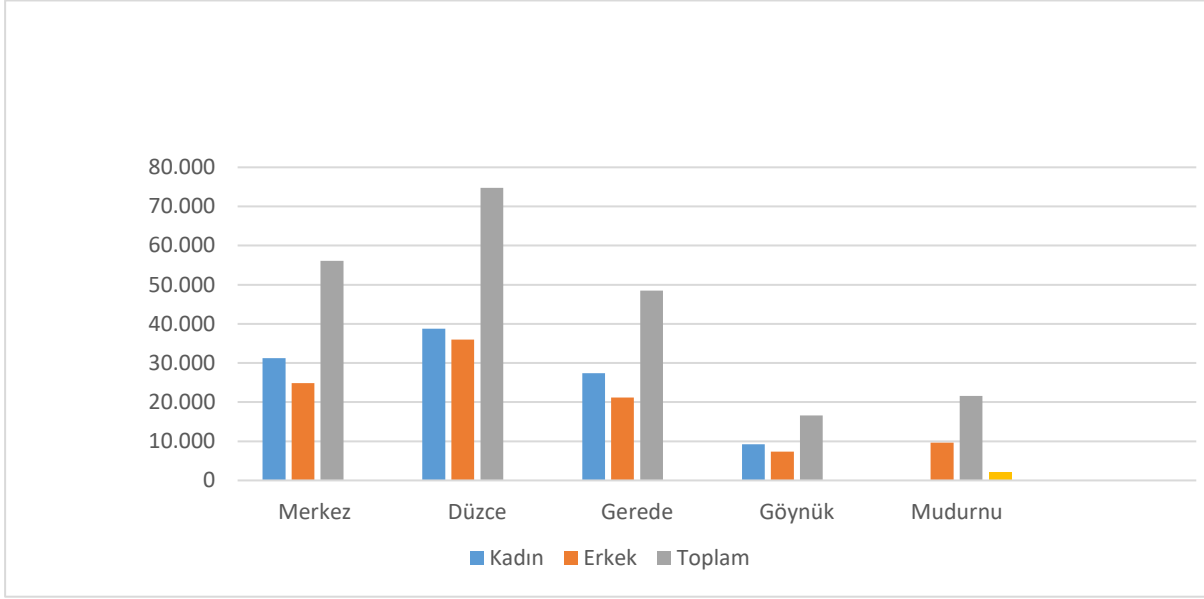
Vilayet ve Kaza	Genel Toplam			Yüzölçümü Km ²	Nüfus Yoğunluğu	Mevki Adedi
	Kadın	Erkek	Toplam			
Bolu	31.268	24.723	55.991	2.925	19	205
Düzce	39.280	36.083	75.363	2.135	35,2	221
Gerede	27.522	21.105	48.627	2.510	19,4	168
Göynük	9.244	7.403	16.647	1.520	10,9	74
Mudurnu	11.991	9.627	21.618	2.050	10,4	80
Yekün	119.305	98.941	218.245	11.140	100	747

⁵ Cumhuriyet kurulduğunda Bolu Vilayeti’nin kaza, nahiye ve köyleri için bk. Şaşmaz, 2014:147-218.

⁶ 1927 Yılı nüfus sayımının Sinop Vilayeti’ndeki sonuçları için bk. Oltulu, 2022: 17.

(Umumi Nüfus Tahriri, 1927:5).

Grafik 1: 1927 Genel Nüfus Sayımına Göre Bolu Vilayetinde Kazalara göre Kadın ve Erkek Nüfus Dağılımı

1927 yılında yapılan nüfus sayımı verilerine göre, Türkiye’de doğum yerleri itibariyle nüfusun sadece 439.974 kişisi Türkiye dışında doğmuştur. Türkiye içinde doğan kişiler yüzdesi ise 99,36’dır (Doğan, 2011: 17). Cumhuriyet’in ilk yıllarında Türkiye’de doğmuş olan kişilerin oranının bu kadar yüksek olması, ülkenin nüfus yapısının büyük ölçüde yerleşik ve homojen olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye, o dönem itibarıyla nüfusunun büyük çoğunluğunu kendi sınırları içerisinde doğmuş bireylerden oluşan bir yapıya sahipti.⁷

Tablo 3: 1927 Genel Nüfus Sayımına Göre Bolu Vilayeti’nde Nüfusun Medeni Durumu Yüzdesi

Cinsiyet	Bekâr	Evli	Dul	Boşanmış	Meçhul
Erkek	54,15	43,89	1,54	0,38	0,04
Kadın	40,37	42,93	15,50	1,18	0,02

(Umumi Nüfus Tahriri, 1927:41).

Bolu Vilayeti’nde yaşayan erkeklerin yüzde 54,15’i bekâr olmakla beraber, 43,89’u evli, 1,54’unun ise eşi vefat etmiş, 0,38’i ise boşanmış olup 0,04’unun medeni durumu belli değildir. Bolu’da yaşayan kadınların yüzde 40,37’si bekâr, yüzde 42,93’ü evli, yüzde 15,50’sinin ise eşi vefat etmiş, yüzde 1,18’i ise boşanmış olup yüzde 0,02’sinin ise medeni durumu belli değildir (Umumi Nüfus Tahriri, 1927:21). Veriler, 1927 nüfus sayımı döneminde Bolu Vilayetindeki erkek ve kadınların medeni durumlarına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Erkeklerin büyük bir kısmının (%54,15) bekâr olması, kadınlara kıyasla daha fazla evlenmemiş erkek olduğunu göstermektedir. Erkeklerin %43,89’u evli, %1,54’ü dul, %0,38’i boşanmış ve %0,04’ünün medeni durumu bilinmemektedir. Kadınlarda ise bekâr oranı (%40,37) erkeklerden daha düşüktür; bu da kadınların daha erken yaşlarda evlenme eğiliminde olabileceğini düşündürmektedir. Kadınların %42,93’ü evli olup bu oran erkeklere benzerlik göstermektedir.

⁷ Türkiye Cumhuriyeti’nin ikinci nüfus sayımı hakkında bk. Tuğluoğlu, 2012, 50-60.

1927 yılında yapılmış olan nüfus sayımına göre ülkenin nüfusu 13.629.488 kişiden 12.517.992 kişinin okuma yazma bilmediği ortaya çıkmıştır. Genel nüfustan geriye kalan sadece 1.111.496 kişi Arap harfleriyle okuma yazma bilmekteydi. Okuma yazma bilenler tüm erkeklerde % 12,99, kadınlarda ise % 3,67 şeklinde idi. 7 yaşına kadar olan erkek ve kadın nüfus çıkarılınca bu oran erkeklerde % 17,42, kadınlarda % 10,58 oranına yükselmektedir (Öztürk, 2018: 589-590).

Tablo 4: 1927 Genel Nüfus Sayımına Göre Bolu Vilayeti'nde Nüfusun Medeni Durumu Yüzdesi

Birim	Okuma bilen bilmeyen			
	Cinsiyet	Nüfus	Bilen	Bilmeyen
Bolu	Erkek	24.723	3.948	20.775
	Kadın	31.268	1.112	30.155
Düzce	Erkek	36.083	4.192	31.891
	Kadın	39.280	921	38.359
Gerede	Erkek	21.105	3.304	17.801
	Kadın	27.522	542	26.980
Göynük	Erkek	7.403	826	6.577
	Kadın	9.244	277	8.967
Mudurnu	Erkek	9.627	1.422	8.205
	Kadın	11.991	271	11.720
Toplam	Erkek	98.941	13.692	85.249
	Kadın	119.3085	3.123	116.182
			16.815	201.431

(Umumi Nüfus Tahriri, 1927:82-83).

Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere Bolu Vilayetindeki toplam 218 bin nüfustan yaklaşık 17 bin kişi okuma yazma biliyor ve 201 bin kişi de okuma yazma bilmiyordu. Okuma yazma bilmeyen erkekler 85.249 kişi, kadınlar ise 116.182 kişi idiler. Okuma bilenlerin toplamı 16.815 kişi olup bu rakam içinde erkeklerin sayısı 13.692, kadınların sayısı ise sadece 3.123 kişi idi.

Tablo 5: Bolu Vilayeti'nde Nüfusun Dinlere Göre Durumu

Birim	Dini Yapısı									
	Cinsiyet	İslam	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hristiyan	Musevi	Sair dinler	Dinsiz
Bolu	Erkek	24.722	-	-	-	-	-	-	1	-
	Kadın	31.266	1	-	-	-	-	1	-	-
Düzce	Erkek	36.076	2	1	-	-	3	1	-	-
	Kadın	39.280	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerede	Erkek	21.105	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	27.522	-	-	-	-	-	-	-	-
Göynük	Erkek	7.403	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	9.244	-	-	-	-	-	-	-	-
Mudurnu	Erkek	9.627	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kadın	11.991	-	-	-	-	-	-	-	-

Toplam	Erkek	98.933	2	1	-	-	3	1	1
	Kadın	119.303	1	-	-	-	-	1	-
		218.236	3	1			3	2	1

(Umumi Nüfus Tahriri, 1927:98-99).

Bolu Vilayeti'nde toplam nüfusun büyük bir kısmı (%99'dan fazla) Müslümandır. Erkek nüfus içerisinde 98.933 kişi, kadın nüfus içerisinde ise 119.303 kişi Müslümandır. Bu, bölgenin dini yapısının büyük ölçüde homojen olduğunu göstermektedir. Genel olarak kadın nüfus, erkek nüfustan daha fazladır. Bu durum, dini grupların dağılımında da gözlenmektedir. Ancak küçük azınlık dinlerde, kadın-erkek sayısı birbirine oldukça yakındır.⁸

Bolu Vilayeti'nde anadili ile ilgili yapılan incelemede Türkçe'den başka anadili konuşan insan sayısı 12.082 kişi Çerkezce idi. Diğer bir ifade ile halkın yüzde 94,46'sının Türkçe ve 5,54'ünün de Çerkezce konuştuğu görülmektedir. Çerkezce'nin Türkiye içerisinde oran olarak en fazla konuşulduğu vilayet Bolu Vilayeti'dir (Umumi Nüfus Tahriri, 1927:32).⁹

Bolu Vilayeti'nde anadil üzerine yapılan bu inceleme, bölgedeki dilsel çeşitliliğin önemli bir özelliğini ortaya koymaktadır. Nüfusun %94,46'sının Türkçe konuştuğu ve sadece %5,54'ünün Çerkezceyi anadili olarak kullandığı görülmektedir. Bu oran, Bolu Vilayeti'ni Türkiye içinde Çerkezce'nin en fazla konuşulduğu yer haline getirmektedir. Çerkezce konuşan bu nüfus, muhtemelen Kafkas göçmenlerinin etkisiyle bölgeye yerleşmiş olan Çerkez topluluklarından kaynaklanmaktadır.

Bu durum, Bolu'nun kültürel ve etnik yapısında Çerkez topluluğunun önemli bir yer tuttuğunu ve bu topluluğun dilini koruma konusunda başarılı olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, Türkçe'nin bölgede baskın dil olduğu ve nüfusun büyük bir çoğunluğu tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6: 1927 Genel Nüfus Sayımına Göre Türkiye'de Meslek Sahibi Kişilere Ait Durum

Meslek	Erkek	%	Kadın	%	Yekun	%
Zirai	2.678.737	74,53	1.689.324	96,17	4.368.061	81,63
Sınai	266.895	7,43	32.474	1,85	299.369	5,59
Ticari	248.512	6,92	8.843	0,50	257.355	4,81
Serbest	45.247	1,25	7.416	0,42	52.663	0,98
Genel hizmet	249.771	6,94	1.715	0,10	251.486	4,70
Çeşitli	105.334	2,93	16.947	0,96	122.281	2,29
Toplam	3.594.496	100	1.756.719	100	5.351.215	100

(Umumi Nüfus Tahriri, 1927:29).

Zirai sektör, toplam istihdamın %81,63'ünü oluşturmaktadır ve bu, Türkiye ekonomisinin o dönem tarıma dayalı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Erkeklerin %74,53'ü ve kadınların %96,17'si

⁸ Etnik detay için bk., Sezer ve Süme, 2020: 30-40.

⁹ Çerkez ve Abazaların Kafkasya'dan göçleri hakkında bk., Şaşmaz, 1999: 331-366.

bu sektörde çalışmaktadır. Kadınların büyük bir çoğunluğunun tarımsal üretimde yer alması dikkat çekicidir. Sanayi (sınai) sektörü toplam istihdamın %5,59'unu, ticaret sektörü ise %4,81'ini oluşturmuştur. Erkekler arasında bu sektörlerde çalışanların oranı kadınlara kıyasla oldukça yüksektir. Kadınların sanayi sektöründeki oranı sadece %1,85, ticaret sektöründeki oranı ise %0,50'dir, bu da kadınların ekonomik hayattaki rolünün sınırlı olduğunu göstermektedir.

Tablo, Türkiye'de 1927 yılında ekonomik yapının büyük ölçüde tarıma dayalı olduğunu, diğer sektörlerdeki istihdamın oldukça düşük seviyelerde kaldığını ve kadınların ekonomik hayattaki rollerinin ağırlıklı olarak tarımsal üretimle sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, Cumhuriyet'in ilk yıllarında kadınların iş gücüne katılımında sektörler arasındaki dengesizliği ve ekonomik yapının modernleşme sürecindeki eksiklikleri yansıtmaktadır.

Sonuç

1927 nüfus sayımına göre Bolu Vilayetinin nüfus yapısını değerlendirirken hem kent hem de köy nüfusları arasındaki farklar hem de demografik özellikler önemlidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk nüfus sayımının yapıldığı bu dönemde Bolu'nun nüfus yapısı, bölgenin sosyo-ekonomik yapısını, coğrafi özelliklerini ve yerleşim biçimlerini yansıtan önemli veriler sunmaktadır. 1927 nüfus sayımına göre, Bolu Vilayetinin toplam nüfusu 217.597 kişidir. Bu nüfusun 118.484'ü kadın, 99.013'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Bu dağılımda, kadın nüfusunun erkek nüfusundan daha fazla olduğu dikkat çeker. Kadınların erkeklere göre sayıca üstün olması, o dönemin bazı sosyal dinamiklerine işaret edebilir. Türkiye genelinde de kadın nüfusunun erkek nüfusuna oranla daha fazla olduğu bazı iller bulunmakta, ancak Bolu'daki bu durum dikkat çekicidir.

Cinsiyet dağılımı açısından bakıldığında, Bolu'nun erkek nüfusu 99.013 iken kadın nüfusu 118.484 olarak kaydedilmiştir. Cinsiyet oranı 1.00 erkek için 1.20 kadın olarak ortaya çıkmaktadır. Bu, kadın nüfusunun erkek nüfusuna göre daha fazla olduğunu gösteren önemli bir veridir. O dönemde erkeklerin daha fazla olduğu bölgeler de bulunsa da Bolu'da kadın nüfusunun yüksek olması, toplumsal yapının da etkisiyle ilginç bir özellik taşımaktadır. Bolu'nun tarım ekonomisi açısından önemli bir yer olduğunu ve halkın büyük çoğunluğunun tarım sektöründe çalıştığını göstermektedir. Sanayi ve ticaret sektörü ise oldukça geri plandadır, çünkü bu sektörlerde kadınların oranı çok düşük kalmıştır. Bu, şehirleşmenin ve sanayileşmenin henüz gelişmediği bir dönemde, Bolu'nun büyük ölçüde tarıma dayalı bir ekonomiyle şekillendiğini göstermektedir. Cumhuriyet Türkiye'sindeki genel sosyo-ekonomik ve kültürel yapısını yansıtmaktadır. Bu dönemde yapılan nüfus sayımları, devletin kalkınma ve modernleşme hedeflerine yönelik gerekli planlamaları yapabilmesi için kritik veriler sunmuş ve ilerleyen yıllarda bu veriler ışığında nüfus politikaları belirlenmiştir.

Kaynakça

- Doğan, H. (2011). *Cumhuriyet Dönemi Niğde Nüfusu (1927-1960)*, Konya, Kömen Yayınları.
- Karpat, H. Kemal.(2010). *Osmanlı Nüfusu 1830-1914(2. Baskı)*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- İrmak, Y. (2024). 1927 Nüfus Sayımına Göre Erken Cumhuriyet Döneminde Isparta'nın Demografik Yapısı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 49.
- Oltulu, S. (2022). Cumhuriyet Dönemi Sinop Nüfusu (1927-1960), Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022, s. 17.
- Öztürk, İ. (2018). 1927 Nüfus Sayımına Göre Aksaray Vilayetinin Nüfus Özellikleri, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Dergisi*, 16/3.
- Özbay, F. (2015). *Dünden Bugüne Aile, Kent ve Nüfus*, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Sezer, C. ve Süme, M. (2020). Bolu'da Yaşayan Ermeniler (1840-1920), *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (USBES Özel Sayı), s. 30-40.
- Şaşmaz, M. (2014). Türkiye'nin İdari Taksimatı 1920-2013, Ankara, Türk Tarih Kurumu, s.147-218.

Şaşmaz, M. (1999). Immigration and Settlement of Circassians in the Ottoman Empire on British Documents 1857-1864, OTAM, s.331-366.

Topçu, İ., ve Ural, İ. (2017). İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Kars'ın Nüfusu. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

Tuğluoğlu, F. (2012). Türkiye Cumhuriyeti'nin İkinci Nüfus Sayımı: 20 İlkteşrin 1935, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırma Dergisi*, s. 50-60.

Yüceuluğ, R. (1994). Savaş Sonu Nüfusu Üzerinde İncelemeler ve Fikirler, Ankara, İstatistik Genel Müdürlüğü Yayınları No: 230.

28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri Fasikül III, Başvekalet Müdevvenat Matbaası, Ankara, 1929, s. 4,82,83.

28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri Fasikül III.

1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül III.

1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül I.

1927-2000, Genel Nüfus Sayımları, TÜİK.